

Zgodovinski časopis

HISTORICAL REVIEW

ZČ | Ljubljana | 78 | 2024 | št. 1-2 (169) | str. 1–262

Rajko Bratož, *Marcellinus von Dalmatien und die Frage der Verselbständigung Dalmatiens zu seiner Zeit* • Svit Komel, *Vpliv katastrskih popisov na izvedbo zemljiške odveze na Kranjskem* • Miha Zobec, *Tomajski posestnik in politik Anton Černe (1813-1891) med Dunajem in izvorno skupnostjo: pogled na življenjsko pot vaškega mogotca* • Tomasz Jacek Lis, *Austrian-Croat relations in Habsburg Bosnia and Herzegovina* • Žarko Leković, *An overview of Political, Diplomatic and Social Affairs in Montenegro on the Eve of the First World War* • Biljana Ristić, *Vojaške bolnišnice in pokopališče v Škofji Loki* • Oto Luthar, *Poletje s Tukididom. O nekaterih aktualnih vprašanjih zgodovinopisja*

Zgodovinski časopis

HISTORICAL REVIEW

ZČ | Ljubljana | 78 | 2024 | št. 1-2 (169) | str. 1-262

Izdaja
ZVEZA ZGODOVINSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE
Ljubljana

GLASILO ZVEZE ZGODOVINSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Mednarodni uredniški odbor: dr. Kornelija Ajlec (SI), dr. Tina Bahovec (SI),
dr. Bojan Balkovec (SI) (tehnični urednik), dr. Rajko Bratož (SI),
dr. Ernst Bruckmüller (AT), dr. Liliana Ferrari (IT), dr. Ivo Goldstein (HR),
dr. Žarko Lazarevič (SI), dr. Dušan Mlacović (SI) (namestnik odgovornega
urednika), dr. Božo Repe (SI), dr. Franc Rozman (SI), Janez Stergar (SI),
dr. Imre Szilágyi (H), dr. Peter Štih (SI) (odgovorni urednik), dr. Marta
Verginella (SI), dr. Peter Vodopivec (SI), dr. Marija Wakounig (AT)

Za vsebino prispevkov so odgovorni avtorji, prav tako morajo poskrbeti za avtorske pravice za objavljeno slikovno in drugo gradivo, v kolikor je to potrebno. Ponatis člankov in slik je mogoč samo z dovoljenjem uredništva in navedbo vira.

Redakcija tega zvezka je bila zaključena 10. april 2024.

Oblikovanje in oprema: Vesna Vidmar

Sedež uredništva in uprave: Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani,
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenija, tel.: (01) 241-1200,
e-pošta: info@zgodovinskicasopis.si; <http://www.zgodovinskicasopis.si>

Letna naročnina: za leto/letnik 2024: za nečlane in zavode 32 €, za društvene člane 24 €,
za društvene člane – upokoјence 18 €, za društvene člane – študente 12 €.
Cena tega zvezka v prosti prodaji je 16 € (z vključenim DDV).

Naročnina za tujino znaša za ustanove 45 €, za posameznike 35 €
in za študente 25 €.

Plačuje se na transakcijski račun: SI 56020 1 000 12083935
Zveza Zgodovinskih društev Slovenije, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana,
Slovenija
Nova Ljubljanska banka, d.d., Trg Republike 2, 1520 Ljubljana LJBAS12X

Sofinancirajo: Publikacija izhaja s finančno pomočjo Javne agencije za raziskovalno
dejavnost RS

Prelom: ABO grafika d.o.o. – zanjo Igor Kogelnik

Tisk: ABO grafika d.o.o., Ljubljana, maj 2024

Naklada: 500 izvodov

Zgodovinski časopis je evidentiran v naslednjih mednarodnih podatkovnih bazah: Scopus, European Reference Index for the Humanities (ERIH), Historical Abstracts, International Bibliography of the Social Sciences, ABC CLIO, America: History and Life, Bibliography of the History of Art, Ulrich's Periodicals Directory, Russian Academy of Sciences Bibliographies.

<http://www.zgodovinskicasopis.si>
info@zgodovinskicasopis.si

ISSN 0350-5774	
UDK	949.712(05)
UDC	

BULLETIN OF THE HISTORICAL ASSOCIATION OF SLOVENIA (HAS)

International Editorial Board: Kornelija Ajlec, PhD, (SI), Tina Bahovec, PhD, (SI), Bojan Balkovec, PhD, (SI) (Technical Editor), Rajko Bratož, PhD, (SI), Ernst Bruckmüller, PhD, (AT), Liliana Ferrari, PhD, (IT), Ivo Goldstein, PhD, (HR), Žarko Lazarević, PhD, (SI), Dušan Mlacović, PhD, (SI) (Deputy Editor-in-Charge), Božo Repe, PhD, (SI), Franc Rozman, PhD, (SI), Janez Stergar (SI), Imre Szilágyi, PhD, (H), Peter Štih, PhD, (SI) (Editor-in-Chief), Marta Verginella, PhD, (SI), Peter Vodopivec, PhD, (SI), Marija Wakounig, PhD, (AT)

The authors are responsible for the contents of their articles, they must also secure copyrights for the published photographs and figures when necessary. Reprints of articles, photographs, and graphic material are only allowed with explicit permission of the editorial office and must be cited as sources.

The editing of this issue was completed on April 10, 2024.

Design: Vesna Vidmar

Headquarters and Mailing Address: Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenia, phone: +386 1 241-1200, e-mail: info@zgodovinskicasopis.si; <http://www.zgodovinskicasopis.si>

Annual Subscription Fee (for 2024): non-members and institutions 32 €, HAS members 24 €, retired HAS members 18 €, student HAS members 12 €.

Price: 16 € (VAT included).

Subscription Fee: foreign institutions 45 €, individual subscription 35 €, student subscription 25 €
Transaction Account Number: SI 56020 1 000 12083935
Zveza Zgodovinskih društev Slovenije, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana,
Nova Ljubljanska banka, d.d., Trg Republike 2,
1520 Ljubljana LJBASI2X

Co-Financed by: Slovenian Research Agency

Printed by: ABO grafika d.o.o., Ljubljana, May 2024

Print Run: 500 copies

Historical Review is included in the following international databases: Scopus, European Reference Index for the Humanities (ERIH), Historical Abstracts, International Bibliography of the Social Sciences, ABC CLIO, America: History and Life, Bibliography of the History of Art, Ulrich's Periodicals Directory, Russian Academy of Sciences Bibliographies.

<http://www.zgodovinskicasopis.si>
info@zgodovinskicasopis.si

ISSN 0350-5774	
UDK	949.712(05)
UDC	

KAZALO – CONTENTS

Razprave – Studies

- Rajko **Bratož**, Marcellinus von Dalmatien und die Frage der
Verselbständigung Dalmatiens zu seiner Zeit 8–29
Marcelin iz Dalmacije in vprašanje osamosvojitve
Dalmacije v njegovem času
- Svit **Komel**, Vpliv katastrskih popisov na izvedbo zemljiške
odveze na Kranjskem 30–99
Land surveyor's relief: The influence of cadastral surveys
on the execution of the land relief in Carniola
- Miha **Zobec**, Tomajski posestnik in politik Anton Černe (1813-1891)
med Dunajem in izvorno skupnostjo: pogled na življenjsko pot
vaškega mogotca 100–119
Tomaj landowner and politician Anton Černe (1813-1891)
between Vienna and his community of origin:
a close-up look at the life of a village tycoon
- Tomasz **Jacek Lis**, Austrian-Croat relations in Habsburg
Bosnia and Herzegovina 120–147
Avstrijsko-hrvaški odnosi v habsburški Bosni in Hercegovini
- Žarko **Leković**, An overview of Political, Diplomatic and Social
Affairs in Montenegro on the Eve of the First World War 148–166
Pregled političnih, diplomatskih in družbenih razmer
v Črni gori na predvečer prve svetovne vojne
- Biljana **Ristić**, Vojaške bolnišnice in pokopališče v Škofji Loki 168–190
The Field Hospitals and Military Cemetery in Škofja Loka
- Oto **Luthar**, Poletje s Tukididom. O nekaterih aktualnih
vprašanjih zgodovinarstva 192–215
Summer with Thucydides. On Some Current
Questions of Historiography

Jubileji – Anniversaries

Osemdeset let prof. dr. Janka Prunka (Jure Perovšek)	218–221
Janko Prunk – An Octogenerian	
Salvator Žitko – osemdesetletnik (Dušan Mlacović)	222–224
Salvator Žiško – An Octogenerian	
Metod Benedik – osemdesetletnik (Bogdan Kolar)	225–228
Metod Benedik – An Octogenerian	

V spomin – In memoriam

Ana Benedetič (Tatjana Dekleva)	230–232
Miloš Fon (Rajko Bratož)	233

Kongresi in simpoziji – Congresses, Symposia

Poletna šola Okoljska zgodovina in historična ekologija Dinarskega krasa (Ljubljana, 25.–30. september 2023) (Brina Kotar)	236–238
Summer School Environmental History and Historical Ecology of the Dinaric Karst	

Ocene in poročila – Reviews and Reports

Žarko Lazarevič, Marta Rendla, Janja Sedlaček, Zgodovina zadružništva v Sloveniji (1856–1992) (Bojan Balkovec)	240–242
Ana Cergol Paradiž, »Bela kuga«: ilegalni abortusi in zmanjševanje rodnosti na Slovenskem v obdobju med obema vojnama (Irena Selišnik)	243–245
Daniel Siter, Rogaška Slatina pod kljukastim križem: zdravilišče med okupacijo 1941–1945 (Tomaž Teropšič)	246–248
Robovi, stičišča in utopije prijateljstva. Spregledane kulturne izmenjave v senci politike (Žiga Smolič)	249–253
Julie Rak, False Summit: Gender in Mountaineering Nonfiction (Julija Šuligoj)	254–258

* * *

Navodila avtorjem prispevkov za Zgodovinski časopis	259–262
Instructions for Authors	

Ocene in poročila

Julie Rak, **False Summit: Gender in Mountaineering Nonfiction**. Quebec: McGill-Queen's University Press, 2021, 268 str.

Porast alpinističnega udejstvovanja in zanimanja za alpinizem v zadnjih desetletjih dokazuje, da je lahko vključujoč in postaja vse bolj raznolik tako v smislu razvoja dejavnosti kot različnih profilov sodelujočih. Zakaj je torej tako težko doseči spremembe in zakaj v alpinizmu sploh obstaja pristranskost glede na spol in druge neenakosti? O tem se sprašuje in hkrati trdi, da je zgodovina visokogorskega alpinizma zgodovina zatona, Julie Rak v svoji najnovejši knjigi *False Summit: Gender in Mountaineering Nonfiction*. Nujno jo je raziskovati že zgolj zato, »ker je tam«, kot se glasi tudi slavni citat Georgea Malloryja o tem, zakaj bi se kdo sploh želel povzpeti na Everest.

Za alpinizem je že od nekdaj obstajal idealen spol – moški –, idealna rasa – belska –, in idealno telo – sposobno, mišičasto, močno. Tisti, ki v te kategorije ne sodijo, so bili skozi zgodovino pogosto zavrtnjeni. Njihovi dosežki niso bili obravnavani v takšni meri, pač pa le v okvirih neklih ekstremnih podvigov in ne kot normalna izkušnja ali pa celo sploh ne. Z raziskovanjem klasičnih in manj znanih poročil o odpravah na tri izmed najvišjih vrhov sveta, Everesta, K2 in Annapurne, nam Rak pomaga razumeti, zakaj alpinizem ostaja eden najpomembnejših načinov artikuliranja spolnih identitet in politike.

Julie Rak se kot profesorica na kanadski Univerzi v Alberti v svojem raziskovalnem delu ukvarja s preučevanjem avto/biografij in življenjepisov, popularne kulture in severnoameriške književnosti. Drugotno jo zanimajo gorniške študije, tiskarska kultura in zgodovina knjige, feministična in queer teorija ter družbeni mediji. O svojih področjih zanimanja je napisala več del, zadnja med temi je knjiga *False Summit*, ki obravnava seksizem in rasizem v alpinizmu ter razširja ozke zgodovinske pripovedi zgodovine alpinizma. O zgodovini alpinizma so v mednarodnem prostoru napisane predvsem študije osredotočene na zgodovino alpinizma na določenem področju in v določenem časovnem okvirju, ki nizajo suhoparne podatke o vzponih ter delovanju gorniških društev. Redkejša so študije, ki obravnavajo družbeno dinamiko, strukture moči in zgodovinske spremembe znotraj plezalnih skupnosti ter dejavnike, kot so razred, narodnost, spol, rasa in njihov vpliv na prakso in dojemanje alpinizma. Od drugih del tega področja preučevanja zgodovine, ki je še precej v povojih, se delo Rak razlikuje po tem, da tematizira neznane oz. manj znane zgodbe pogosto spregledanih zgodovinskih akterjev.

Vsem najbolj znanim knjigam o plezanju na najvišje gore sveta, na primer *Annapurna* Maurica Herzoga, *The White Spider* Heinricha Harrerja ali *K2: The Savage Mountain* Charlesa Houstona in Roberta Batesa, je skupno eno: napisali so jih moški avtorji severnoameriških ali evropskih korenin. Te zgodbe o resničnih dogodivščinah so pomagale oblikovati in vzdrževati diskurz romantične moškosti od zgodnjega dvajsetega stoletja do danes. V njih se prepletajo herojska moškost in bratstvo, vendar pa tudi seksizem in izključevanje drugega. A kdo je ta »drugi« in zakaj si ne zasluži mesta na zgodovinskem odru alpinistične literature ali sploh alpinizma? Kako to, da Šerpe pogosto niso imenovani, čeprav so opravili težaško in nevarno delo, ki je velikokrat odločilno pripomoglo k uspehu odprave?

Štiri poglavja v knjigi niso razvrščena kronološko temveč po gorah, s čimer je avtorica želela poudariti pomen vsake gore kot naravne in kulturne znamenitosti, kjer se nenehno pojavljajo vprašanja o spolu. Za vse tri gore razloži, zakaj jih proučuje in zakaj so relevantne. Pripoved v prvem poglavju *Leadership and Gender on Annapurna* začne z navajanjem mizoginističnih komentarjev proti alpinistkam, ki jih je moč najti v literaturi in navaja razloge zanje. Na podlagi teh Rak razvije tezo o občutku ogroženosti alpinistov zaradi ženske prezenze v gorah, kar je vodilo k iskanju razlogov, zakaj ženska konstitucija in naravne danosti pač niso primerne za alpinizem. Mnogi alpinisti v zlati dobi himalajizma so na ženske gledali kot na odvrčanje pozornosti od predanosti plezanju. Ko se pojavijo na Everestu, so tam le kot reprezentacije, kot objekti moškega pogleda, kot »Playboyeve podobe«. Prav Annapurna je že več kot petdeset let mesto, kjer se zapletena zgodovina spola v alpinističnem pisanju bere kot »telesna politika« (ang. »bodily politics«), ki dopušča, da ima spol osrednje mesto pri ustvarjanju gorskih moškosti in včasih gorskih feminizmov. Omejevanju in preprečitvi udeležbe na himalajskih odpravah so se namreč alpinistke hitro uprle: organizirale so lastne, vse ženske odprave. Ena izmed takih je bila ameriška odprava *American Women's Himalayan Expedition* 1978 leta pod vodstvom ameriške alpinistke Arlene Blum, o kateri je napisala knjigo *Annapurna: A Woman's Place*.

V drugem poglavju *K2: The Gendered Rope* Rak predstavi fenomen »bratovščine vrvi« ki je pomembno vplivala na percepcijo (romantične) moškosti in izključevanja žensk iz odprav. Plezalna vrv namreč nima le varovalne funkcije pač pa je tudi znamenje razlikovanja, pripadnosti ter je povezana s plezanjem kot kulturo in dejavnostjo. Je ideal moškosti in samostojnosti. V tridesetih letih 20. stoletja se je kot antiteza bratovščine vrvi pojavila »ženska naveza«, ki je obetala odstranitev s spolom povezanih stereotipov. Predvsem z drugim valom feminizma je dejansko postala povezana s feministično agendo gorništvu, ko so alpinistke dokazovale, da zmorejo same, brez moške podpore ali vodstva. Samostojni vzponi Poljakinje Wande Rutkiewicz v Himalaji, japonska samostojna ženska odprava na Everest leta 1975, s katero je Junko Tabei postala prva ženska, ki je dosegla vrh te gore, in samostojna ženska odprava na Anapurno leta 1978, so primeri takšnih odzivov.

Everest, najvišja gora na svetu, nekoč simbol romantičnih idej o dosežkih, sanj o slavi in poligon za preizkušanje moškosti, danes pa neizbežno povezan s komercializacijo, zaseda dve poglavji v knjigi. Everestova plezalna zgodovina

namreč že od samega začetka vključuje tudi zgodovino rasnih, razrednih in spolnih pristranskosti, ki so se sprožile, ko je britanski imperij kartografiral Everest. V tretjem poglavju *Everest and Authenticity* Rak tematizira herojsko moškost in njene najvidnejše predstavnike na Everestu: Georga Leigh Mallorya, Sira Edmunda Percivala Hillaryja in Tenzinga Norgaya.

Rak poudarja, da je avto/biografske zapise potrebno brati več kot le zgodovinska poročila, saj vsebujejo resnico o tem, kaj je pomenilo biti netipičen plezalec, četudi tega ne povejo direktno in na glas. Izpostavi primer Japonke Junko Tabei, prve ženske, ki se je povzpela na najvišjo goro sveta. Kljub množici njenih dosežkov – od omenjenega vzpona, do ustanovitve ženskega plezalnega kluba Joshi-Tohan in vzpona na vseh sedem najvišjih vrhov celin, prav tako kot prva ženska, okoljevarstvenica, avtorica in učiteljica – je bilo vse prepogosto poudarjano njeno azijsko poreklo in dejstvo, da je »dobra žena in mama«. Dosežki »japonske gospodinje« niso dosegli takšne presoje in hvale kot dosežki moških sodobnikov. To ni osamljen primer seksizma, s katerim so se morale plezalkice spopasti (in se še spopadajo), ko so se njihovi moški kolegi in novinarji osredotočali na njihove ženske lastnosti in tradicionalno vlogo, kar je seveda popolnoma nepovezano z alpinizmom.

Življenjske zgodbe in pripovedi, ki niso odražale evropsko prevladujoče narative tistega časa, so ostale potisnjene v ozadje. Rak obravnava mnoge od teh in jih, sploh če gre za večkratni popis istega dogodka, na primer v primeru tragedije na Everestu 1996 leta, ko je umrlo osem plezalcev, postavi v perspektivo. S tem skuša poudariti vrednost, ki jo imajo te pripovedi z drugega gledišča, kar je pomembno za odstranitev oznake dokončnega poročila ne samo o tem, kaj se je dejansko zgodilo, pač pa tudi o drugih perečih tematikah, na primer, kaj pomeni plezanje in kdo spada na goro. Knjiga Lene Gammelgaard *Climbing High: A Woman's Account of Surviving the Everest Tragedy* je popis tragedije na Everestu 1996 leta, celo prva izmed knjig o tragediji, ki je bila objavljena. Vendar pa jo je popolnoma zasenčila prodajna uspešnica Jona Krakauerja *Into Thin Air*, po kateri je bil posnet tudi film. Temu je tako verjeto tudi zaradi dejstva, da je bila knjiga Gammelgaardove objavljena v danščini, angleški prevod je bil objavljen šele leta 2000. Krakauerjevi knjigi Rak posveti dovršen del četrtega poglavja *Everest: Gender Politics and the 1996 Disaster*. Knjiga *Into Thin Air* je primer junaške pripovedi preteklosti, skozi katero naj bi si bralec predstavljal težave sedanosti na gori. Vendar pa se je ob branju takšne knjige in aktualnih novic ob tragediji pomembno zavedati dejstva, da so ženske, neevropski vodniki in Šerpe ob njej odigrali pomembne vloge, ki v splošnih pripovedih niso predstavljene. Več jih je o svoji različici zgodbe tudi pisalo, ali pa so bili vsaj intervjuvani. Vendar pa »pustolovski diskurz Everesta« ne more (ali noče) priznati njihove prisotnosti v dramatični obravnavi teh dogodkov in daje prednost belskemu moškemu. Tu Rak misli predvsem na film *Everest*, posnet leta 2015. Lahko bi oporekali, da ta ni relevanten za raziskavo, saj gre za film in ne literaturo. Pa vendarle Rak s filmom aktualizira zgodovinske dogodke in dokazuje da, čeprav se zdi nepredstavljivo, rasizem in seksizem še vedno prežemata mednarodno odmevne filmske vsebine (in literaturo). Krakauer slika tradicije alpinizma na Everestu in v celoti sodeluje

pri mitih o tem, kdo sodi na goro (beli evropski in severnoameriški moški kot so George Mallory, Edmund Hillary, Reinhold Messner). Piše tudi o domnevnem zatonu plezanja na osemtisočake, predvsem Everest, s komercializacijo tega. Spolna in rasna politika v tem, enem izmed ključnih primerov, sta posledično negativno vplivali na javno dojemanje o tem, kdo sodi na Everest v komercialni dobi. Spol je predstavljen kot eden glavnih problemov komercialne dobe Everesta in argument, zakaj je prišlo do nesreče. Argument temelji na Krakauerjevem prikazu plezalske avtentičnosti kot protikulturne, maskulinistične in zahodnjaške. Avtentičnost naj bi temeljila na idejah o žrtvovanju, povezanih s figuro Georgea Malloryja ali Edmunda Hillaryja, in ne kogar koli (še posebej ne žensk in Šerp), ki ne ustreza temu kalupu. Gammelgaardova slika alternativno zgodbo o tem, kaj se je zgodilo na Everestu, in je zgovorna proti pripoved Krakauerjevi zgodbi o junaških vodnikih, nesposobnih ženskah in nemočnih strankah.

Očitno je, da je Rak naredila mojstrski pregled psiholoških, antropoloških in post strukturnih pogledov na alpinizem in s njim povezanimi čustvi. To je odličen uvod v bogato literaturo, ki jo je v raziskavi uporabila. Seznam te daje bralcu tudi ideje za nadaljnje (ali ponovno) branje z novimi koncepti v mislih.

Julie Rak trdi, da je žanr sam dosegel t.i. »lažni vrh« (*false summit*), vrh, za katerega se izkaže, da ni najvišja točka gore, vrhunec. Trdi, da alpinizem ni pripravljen sprejeti drugih načinov plezanja ali drugih vrst plezalcev in to dokazuje s primeri iz dolge zgodovine himalajizma. Pokrije zgodovino od prvih poskusov na osemtisočake do sodobne zgodovine konec devetdesetih let prejšnjega stoletja. Poudarek je seveda na študiji spola (in vključujočih seksizmov ter moškosti), vendar pa se Rak dotika tudi drugih povezanih tematik, na primer komercializacije (prepada med vodnikom in klientom, pristnim plezalcem in zgolj bogatim turistom), problematike reprezentacije Šerp, razvoja himalajskega plezanja, vrednot v gorništvu itd., kar knjigo dela za relevantno branje za raziskovalce raznoterih sorodnih področij. Hkrati odpira kritično polje za nadaljnje raziskovanje. Knjiga bi lahko bila zanimivo branje tudi za laike z zanimanjem za študije spola ali zgodovine alpinizma, saj je slog pisanja dostopen. Poleg tega z zadosti širokim orisom nudi vpogled v celotno zgodovino plezanja na določeno goro, na njen ugled in zapuščino. Za poznavalce je ta morda presplošen, vendar pa so nekatera dejstva dovolj specifična in nepoznana, da pritegnejo tudi že poučenega bralca. Opisi življenjskih zgodb zvenceh imen ženskega alpinizma (Julie Tullis, Lilliane Barrard, Chantal Maudit, Alison Hargreaves itd.) so zanimivi, saj osebe približa bralcu in jih naredi bolj relevantne.

Odločitev za posvetitev tej tematiki izvira iz nedavne avtoričine lastne izkušnje. Ko se je želela naučiti plezati, je namreč opazila dvojna merila in zaničevalni odnos do inštruktorice plezanja s strani moškega kolega. Seksizem je torej še vedno prisoten v alpinističnem svetu. Vendar pa Rak ostaja optimistična. V *False summit* je namreč dala glas tistim, ki ga v zgodovini niso imeli in katerih identiteta je bila omejena le na nekogaršnjega spremljevalca. Poleg predstavitve gorske dokumentarne literature z drugega gledišča, razkriva tudi, kako lahko podpremo izkušnje marginaliziranih, da zagotovimo širšo in natančnejšo izmenjavo pripovedi. Delo je eno pomembnejših del o spolu in alpinizmu zadnjih let in bo gotovo postalo

temeljno delo na tem področju. Verjetno je, da bo preoblikovalo miselnost bralcev (in plezalcev) ali pa jim vsaj dalo misliti o tem, kdo sodi v gore. Spodbuja tudi odpiranje debate o politiki sloga plezanja ter možnosti za bolj vključujoče zgodbe v prihodnosti. Ob poplavi alpinistične literature mnogi namreč kaj hitro ugotovijo, da se ne morejo popolnoma poistovetiti s pogumnim himalajskim plezalcem zaradi svoje rase in/ali spola. In tudi to je »lažni vrh«, za katerega Rak upa, da bo v prihodnosti presežen.

Julija Šuligoj

ISSN 0350-5774

9 770350 577002

ZČ | Ljubljana | 78 | 2024 | št. 1-2 (169) | str. 1–262